

Innst. 266 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:28 S (2014–2015)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Hjemdal, Rigmor Andersen Eide, Geir Jørgen Bekkevold og Geir S. Toskedal om tiltak for å styrke norsk industri

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstillerne ser et behov for en stortingsmelding om norsk industris rammevilkår, og at det trengs tiltak for å sikre norske bedrifters konkurransekraft.

Store deler av industrien konkurrerer i et internasjonalt marked. Vilkår i Norge som utformes helt ulikt de vilkårene utenlandske aktører har, kan svekke bedriftenes konkurranseevne og få som konsekvens at virksomheter legges ned eller fortrenses av nyetablert kapasitet i land med bedre rammevilkår. Det kan føre til tap av arbeidsplasser, verdiskaping, bosetting, kompetanse og forskning/teknologikutvikling. Forslagsstillerne mener det nå, mer enn noen gang, er viktig at norsk industri sikres forutsigbare og konkurransedyktige rammevilkår.

Også Norge må ta den internasjonale utviklingen inn over seg, når oljeinntektene avtar fremover og norsk økonomi blir mer lik økonomien i nabolandene. Selskapsskatten må trolig reduseres, hvis ikke kan man risikere at bedrifter flytter ut.

Formuesskatten på arbeidende kapital er også en utfordring for norske bedrifter. Et fritak for formuesskatt for arbeidende kapital vil ta bort den skattediskrimineringen som norske private eiere har relativt til offentlige eiere og utenlandske eiere i dag og dermed stimulere nasjonalt, privat eierskap. Det vil dermed ta

bort en konkurranseulempa som det norske kapitalmarkedet har for innenlandske investorer.

Norges konkurrentland har allerede satt inn betydelige tiltak for å styrke investeringer i vareproduksjon. Derfor er det viktig at Norge følger opp ved å forbedre vilkårene for konkurranseutsatt næringsliv. Derfor har forslagsstillerne støttet oppnevningen av Scheel-utvalget, som skal se på selskapsskatten.

Forslagsstillerne støtter også at Scheel-utvalget skal se nærmere på avskrivningsreglene for norske bedrifter.

Industrien er en nødvendig bidragsyter til å løse nye, store miljø- og klimautfordringer. Norge trenger en samlet og helhetlig politikk for klima, energi og næringsutvikling. En samlet politikk på disse feltene vil skape muligheter også for grønn verdiskaping, som i neste omgang vil gi grobunn for videre innovasjon og teknologiutvikling i Norge.

Under klimaforliket fra 2012, støttet av de rød-grønne regjeringspartiene sammen med Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti, ble det vedtatt at klima- og teknologifondet skulle forseres ytterligere.

Klimaforliket var en milepæl i sin tid, men i tråd med punktet i samarbeidsavtalen mellom Høyre, Venstre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet skal dette forliket styrkes. For å sikre en høyest mulig forutsigbarhet for industrien bør avkastningen til klimateknologifondet settes til fire pst., i stedet for å legge renten på statsobligasjoner på avsetningstidspunktet til grunn. Fondets innretning bør også vurderes, for å sikre at de gode prosjektene som fortjener støtte, får det.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om industriens rammevilkår.

2. Stortinget ber regjeringen sette avkastningen til klimateknologifondet til fire pst., samt vurdere innretningen av fondet og eventuelt justere den.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen, Øyvind Korsberg og Jørund Rytman, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, og fra Venstre, Pål Farstad, viser til at Norge har lange industrielle tradisjoner, og ser det som viktig at det også i fremtiden føres en aktiv næringspolitikk som sikrer gode rammebetingelser for en mangfoldig og verdiskapende industri her i landet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at industrien har vært med på å legge grunnlaget for det velferds-samfunnet Norge er i dag, og at industrien i Norge har klart seg godt de siste ti årene, ikke minst på grunn av økt etterspørsel etter produkter til petroleumsutvinning. Petroleumsindustrien har vært avgjørende for norsk velstandsutvikling i over 50 år, og den vil være viktig i Norge også i overskuelig fremtid. Samtidig peker flertallet på at det er en utfordring at 90 pst. av industriinvesteringene nå skjer i bedrifter knyttet til petroleumsnæringen. Dette kan bidra til for tung vektning mot én industribransje og for liten vektning mot fremtidens grønne industrier. Flertallet ønsker derfor at det fremmes en industrimelding for å øke konkurransekraften til industriens øvrige sektorer, bidra til grønn vekst og gjennomføring av det grønne skiftet.

Flertallet viser til at det i Hans Majestet Kongens tale til det 159. storting ved dets åpning 2. oktober 2014 ble uttrykt følgende på vegne av regjeringen:

«Oljeaktiviteten vil ikke lenger være motoren for vår økonomiske vekst».

Flertallet viser til at både oljeprisen og kroneprisen var redusert med henholdsvis omtrent 25 pst. og 14 pst. fra mai 2014 til 11. november 2014, da representantforslaget ble lagt frem. Flertallet peker på at det har skjedd en ytterligere, og omtrent like stor, reduksjon i oljeprisen og påfølgende fall i kronekursen etter at representantforslaget ble lagt frem. Intensjonen med og formålet bak forslaget er

dermed mer gyldig enn noen gang. Flertallet mener det er behov for å legge til rette for en omstilling i økonomien på lang sikt. Flertallet mener det derfor er behov for at Stortinget, regjeringen, akademia, interesseorganisasjoner og næringsaktører kommer sammen og finner rammene og tiltakene for å skape et bærekraftig skifte i økonomien som i størst mulig grad utnytter våre naturgitte forutsetninger og høye kompetanse. Flertallet mener dette best gjøres igjennom arbeidet med en stortingsmelding.

Flertallet viser til at regjeringen har igangsatt flere bransjerettede utviklingsprosesser, blant annet for maritim næring og mineralnæringen. Regjeringen har også igangsatt et arbeid med både en reiselivsmelding og en energimelding, og i slutten av mars ble det offentliggjort at landbruks- og matministeren sammen med næringsministeren og fiskeriministeren skal utarbeide en egen bioøkonomistrategi. En egen nasjonal strategi for skog- og trenæringen, Skog22, ble lansert i januar 2015.

Flertallet peker på denne bakgrunn på at det vil være hensiktsmessig å utfylle disse allerede igangsatte arbeidene med en meldingsprosess som er temabasert. Aktuelle temaer kan være industriens rolle i overgangen til et lavutslippssamfunn og for å skape grønn vekst, hvordan vi kan legge til rette for at eventuell overflødig kompetanse i en næring best kan tilflytte andre næringer, og hvordan fremtidens digitaliserte og automatiserte industriproduksjon best kan møtes.

Flertallet viser til at en industrimelding vil peke på en rekke områder der norsk industris rammevilkår vil kunne forbedres. Samtidig må iverksetting av meldingens tiltak naturlig nok måtte vente til Stortinget har behandlet meldingen. Derfor støtter flertallet at regjeringen også kommer med konkrete løsninger for dagens situasjon før meldingen foreligger, herunder i budsjettssammenheng, i tillegg til at det utarbeides en industrimelding med et mer langsiktig perspektiv.

Flertallet viser til at regjeringens forslag til statsbudsjett for 2015 og budsjettavtalen med Venstre og Kristelig Folkeparti allerede gir en omfattende satsing på forskning og innovasjon i industrien og næringslivet. Flere program i Innovasjon Norge og Norges forskningsråd er styrket, og to nye landsdekkende såkornfond på 300 mill. kroner hver etableres i disse dager. Totalt sett bidrar det vedtatte statsbudsjettet for 2015 til et taktskifte for økt konkurransekraft for norsk næringsliv.

Flertallet viser til at regjeringen også har igangsatt en rekke mer overordnede prosesser som er viktig for norsk industris utvikling og fremtidige konkurransekraft – prosesser som er og må være tidkrevende å omsette i konkrete endringer. Flertallet peker særlig på Scheel-utvalgets innspill til en

vekstfremmende skattepolitikk, grønn skattekomisjon, arbeidet med det grønne skiftet og grønn konkurransekraft, samt produktivitetskommisjonens rapport. En stortingsmelding om norsk industri må utarbeides og vurderes i sammenheng med disse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet understreker betydningen av at bredden av de solide industrielle miljøene som er bygd opp her i landet over lang tid, får mulighet til å utvikle seg. Samtidig er det viktig å aktivt legge til rette for nye næringer og ny industri.

Disse medlemmer deler forslagsstillernes syn om at industrien er en nødvendig bidragsyter til å løse nye, store miljø- og klimautfordringer, og mener det er behov for politiske tiltak for å sikre industriens konkurransekraft. Gjennom en aktiv industripolitikk må det legges til rette for produktive og lønnsomme industribedrifter med god omstillings- og nyskapingsevne. Det må også sikres at vi som samfunn har den kompetansen industrien trenger, og at vi bygger videre på de sterke fagmiljøene vi har i dag. Disse medlemmer vil også understreke betydningen av at vi har et næringspolitisk virkemiddelapparat som også ivaretar industriens behov.

Disse medlemmer støtter forslaget om at det legges fram en stortingsmelding om norsk industris rammevilkår. Disse medlemmer ser det som viktig at man i meldingen har en bred tilnærming til industrien, slik at hele spekteret innen norsk industri dekkes, bl.a. prosessindustrien, næringsmiddelindustrien, maritim industri, helseteknologi og IKT-industrien. Det blir også viktig å se på omstilling mot den kunnskapsbaserte bioøkonomien som sikrer videreføring av våre naturressurser, samtidig som vi satser også på nye næringer. Disse medlemmer mener at det i meldingen bør drøftes ulike tiltak og virkemidler som kan legge grunnlaget for omstilling mot ny, grønn vekst og gi nye løsninger knyttet til globale utslipps- og ressursutfordringer.

Disse medlemmer ser det også som naturlig at det i meldingen vurderes skattemessige grep sett i lys av Scheel-utvalgets innstilling, for å sikre industriens konkurransedyktige rammebetingelser.

Disse medlemmer viser til flertallets beskrivelser av innholdet i meldingen og slutter seg til hovedtrekket i disse vurderingene. Videre vil disse medlemmer understreke at meldingen også må ivareta ønsket om vekst, bosetting og utvikling i hele landet.

Komiteen viser til at ENOVA er et viktig virkemiddel for industrien, og viser spesielt til klima- og teknologifondet som ble opprettet i 2012, som et viktig virkemiddel for å stimulere til satsing på nye og klimavennlige løsninger.

Komiteen ser det som viktig at innretningen på ENOVAs bruk av avkastningen på klima- og teknologifondet vurderes løpende. Komiteen merker seg at næringsministeren i sitt brev til komiteen av 4. desember 2014 (vedlagt) varsler at regjeringen legger opp til en gjennomgang av ENOVAs rolle. Denne gjennomgangen må, etter komiteens syn, bidra til at industrien sikres stor forutsigbarhet for å stimulere til satsing på klimavennlige teknologiløsninger.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om industriens rammevilkår.»

Uttalelse fra energi- og miljøkomiteen

Komiteens utkast til innstilling ble 5. mai 2015 oversendt energi- og miljøkomiteen til uttalelse. Energi- og miljøkomiteen uttaler følgende i brev 7. mai 2015:

«Energi- og miljøkomiteen viser til næringskomiteens utkast til innstilling datert 5. mai 2015 vedrørende Dokument 8:28 S (2014–2015) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Hemdal, Rigmor Andersen Eide, Geir Jørgen Bekkevold og Geir S. Toskedal om tiltak for å styrke norsk industri.

Energi- og miljøkomiteens medlemmer slutter seg til de respektive partienes merknader i utkast til innstilling 5. mai 2015 - og har ingen ytterligere merknader.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å fatte følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om industriens rammevilkår.

II

Dokument 8:28 S (2014–2015) – representant-
forslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette

Hjemdal, Rigmor Andersen Eide, Geir Jørgen Bek-
kevold og Geir S. Toskedal om tiltak for å styrke
norsk industri – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 12. mai 2015

Geir Pollestad

leder

Odd Omland

ordfører

**DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Næringskomiteen
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

14/9054-4

4.12.2014

Dokument 8:28 S (2014-2015) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Hjemdal, Rigmor Andersen Eide, Geir Jørgen Bekkevold og Geir S. Toskedal om tiltak for å styrke norsk industri

Jeg viser til brev datert 20.11.2014 hvor Næringskomiteen oversendte Dokument 8:28 S (2014-2015) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Line Henriette Hjemdal, Rigmor Andersen Eide, Geir Jørgen Bekkevold og Geir S. Toskedal om tiltak for å styrke norsk industri.

Det fremmes to konkrete forslag som jeg vil kommentere nedenfor. Mitt svar på det andre av disse to forslagene er utarbeidet i samråd med Olje- og energidepartementet.

Forslag 1: Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om industriens rammevilkår.

Regjeringen legger stor vekt på at norsk industri skal ha gode rammevilkår. Vi ønsker at industrien fortsatt skal være en viktig del av norsk økonomi. Norsk industri opererer i konkurranseutsatte markeder og møter hele tiden omstillingsutfordringer. Økt konkurransekraft i næringslivet er et av regjeringens hovedsatsingsområder. Jeg har som næringsminister det overordnede ansvaret for regjeringens politikk på dette området. Regjeringen er opptatt av å styrke konkurransekraften og verdiskapingen i industrien og det øvrige konkurranseutsatte næringslivet over tid.

Regjeringen har en bred tilnærming i arbeidet med å legge til rette for økt verdiskaping. Ved vekstfremmende skattelettelser og betydelige investeringer legger regjeringen til rette for økt verdiskaping i økonomien, slik at det skapes nye, trygge arbeidsplasser. Samtidig styrkes de viktigste velferdsområdene, og vi gjør offentlig sektor mer effektiv.

Generelle virkemidler vil komme alle til gode, også industrien. Vi vet imidlertid at verden er i kontinuerlig utvikling. Vi må tilpasse oss og skape forandring, før vi blir tvunget til å endre oss. God evne til ønsket omstilling gjør oss i stand til å tilpasse oss til endringer. God evne til innovasjon gjør oss i stand til å skape forandring. God evne til omstilling og innovasjon gir dermed grunnlag for god konkurransekraft og økt verdiskaping i industrien og det øvrige næringslivet.

Regjeringen gjennomfører skatte- og avgiftslettelser som gjør det mer lønnsomt å jobbe, spare og investere. En slik skattepolitikk vil ha gode virkninger på evnen til ønsket omstilling, innovasjon, konkurransekraft og verdiskaping over tid.

Vi vil gi et løft til kunnskap, forskning og innovasjon. Regjeringen har som mål at Norge skal være blant Europas mest innovative land. Industrien er en viktig del av en slik utvikling. Det skjer betydelig forsknings- og utviklingsvirksomhet i norsk industri som bidrar til konkurransekraft i krevende markeder. Vi satser stort på næringsrettet forskning i forslaget til statsbudsjettet for 2015. Vi styrker Skattefunn-ordningen og styrker ordninger som blant annet bidrar til utvikling av fremtidsrettet miljøteknologi i industrien. På noen områder er norske industribedrifter av de ledende internasjonalt i utvikling av energieffektiv og klimavennlig teknologi. Vi ønsker å styrke grunnlaget ytterligere for grønn konkurransekraft i industrien. Blant annet styrker vi Innovasjon Norges Miljøteknologiordning.

For noen sektorer, som maritim næring og mineralnæringen, har vi i tillegg en særskilt innsats.

Scheel-utvalget, som leverte sin innstilling 2.12.2014, ble nedsatt for å vurdere selskapsbeskatning i lys av den internasjonale utviklingen. Utvalget fikk et tilleggsmandat om også å vurdere forslag som gir netto skattelettelser, ikke bare provenynøytrale forslag.

En ny grønn skattekommisjon skal vurdere om og hvordan en grønn skatteomlegging kan bidra til bedre ressursutnyttelse og til å oppfylle målene i klimaforliket. Arbeidet kan, sammen med satsing på miljø- og klimarelevant forskning, bidra til økt grønn konkurransekraft ved at miljøhensyn ivaretas og at ressursbruken og incentivene vris i en miljøvennlig retning. Regjeringen har også oppnevnt en produktivitetskommisjon som blant annet skal analysere årsakene til den svakere produktivitetsutviklingen i årene etter 2005 og foreslå tiltak som kan øke produktiviteten på utvalgte områder.

Regjeringen vil 2015 foreta en gjennomgang av Innovasjon Norge for å videreutvikle selskapet til en mer effektiv virkemiddelaktør.

Rammevilkår på energi og klimaområdet er viktig for industrien. Regjeringen arbeider med en helhetlig energimelding. Der vil energiforsyning, klima og næringsutvikling sees i sammenheng. Vurdering av industriens interesser er viktig i dette arbeidet.

Regjeringen har en bred innsats på sentrale områder av betydning for industriens konkurransekraft og utvikling. Vi legger vekt på å ha god kontakt med og å få innspill fra industriens organisasjoner og enkeltbedrifter. Regjeringen har igangsatt en rekke prosesser som vil ha

betydning for industriens rammevilkår fremover. Jeg vil fortløpende vurdere behovet for fremlegg for Stortinget, også på industriområdet.

Forslag 2: Stortinget ber regjeringen sette avkastningen til klimateknologifondet til fire pst., samt vurdere innretningen av fondet og eventuelt justere den.

Regjeringen har økt avkastningen fra Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging gjennom kapitalinnskudd i revidert nasjonalbudsjett 2014 og i forslag til statsbudsjettet for 2015. I henhold til klimaforliket skulle fondet styrkes med 25 mrd. kroner, slik at fondskapitalen utgjorde 50 mrd. kroner i 2016. Regjeringen la i Prop. 93 S (2013-2014) fram en tidsplan for å styrke kapitalen i fondet utover ambisjonen i klimaforliket, slik at avkastningen i 2017 skulle bli om lag 2 mrd. kroner. Dette tilsvarer avkastningen fra en kapital på 50 mrd. kroner med en rente på fire prosent.

Enova er et viktig virkemiddel for å fremme en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon samt utvikling av energi- og klimateknologi. Industri er et sentralt område for Enovas virksomhet, og Enova bidrar til realisering av en rekke prosjekter. Gjennom avtalen mellom Enova og Olje- og energidepartementet om forvaltningen av midlene i Energifondet, er det krav om at Enova som minimum benytter avkastningen fra de nye midlene som følger av klimaforliket til energi- og klimateknologi i industrien. Midlene skal benyttes til tiltak som kan gi reduserte klimagassutslipp og varige energibesparelser i industrien på sikt.

Enova styres hovedsakelig gjennom fireårige avtaler med Olje- og energidepartementet. En gjennomgang av Enova vil av den grunn være mest naturlig i forbindelse med en ny avtaleperiode. Regjeringen legger derfor opp til en gjennomgang av Enovas rolle i forbindelse med drøftinger rundt neste avtaleperiode.

Med hilsen

Monica Mæland

